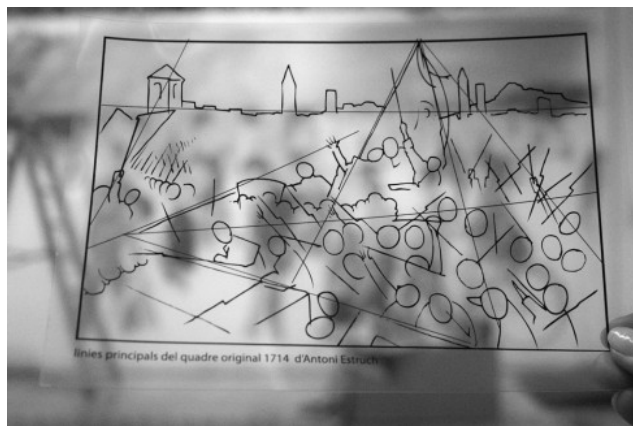

De l'Onze de Setembre de 1714 a l'Onze de Setembre de 2014

quaderndelesidees.press/de-lonze-de-setembre-de-1714-a-lonze-de-setembre-de-2014/

January 6, 2014

Almudena Conesa

Nascut a Sabadell l'any 1872, Antoni Estruch i Bros sempre va cultivar una pintura acadèmica amb una mirada èpica sobre els temes històrics. L'estil i la temàtica dels seus quadres xocava amb els gustos estètics i temàtics d'altres companys de la seva generació, com Raurich, Pichot, Nonell, Mir o Nogués. Ja des de molt jove, Estruch va gaudir del mecenatge de Francesc P. de Ponsà, un empresari sabadellenc que va mantenir l'artista fins a principis del segle XX. Aquesta ajuda li va permetre viatjar a Roma i Palestina, a més de poder formar-se a bastament a l'escola de la Llotja a Barcelona i a l'escola de San Fernando a Madrid. L'estabilitat econòmica i el seu llarg recorregut acadèmic pot ser que l'allunyessin de la línia pictòrica que liderava el context català en aquell moment. El cert és que una part de la crítica, emmirallada en les obres d'artistes com Rusiñol i Sebastià Junyent, va tenir una actitud passiva envers l'obra d'Estruch, ja que molts crítics defensaven una modernització estètica i temàtica que no encaixava amb la seva proposta.

El quadre L'Onze de Setembre de 1714 va ser pintat l'any 1903, tot i que no fou presentat fins l'any 1909. Amb la mort de Francesc P. de Ponsà i la falta de reconeixement per una part de la crítica catalana —tot i gaudir de cert reconeixement popular—, Estruch es va veure obligat a fer les maletes i marxar a l'Argentina. Així fou com l'any 1909 va fer servir el quadre com a aval d'un préstec de 10.000 pessetes al 6% a la Caixa de Sabadell. Per tal de cancel·lar el crèdit, l'obra va acabar passant a mans de l'entitat bancària l'any 1923 per 13.000 pessetes.

Contrastant amb tota la solemnitat del quadre d'Estruch, ens trobem amb els grafitis de Ramon Puig, a.k.a. Werens. Amb un estil propi desenvolupat durant més de 25 anys de carrera, Werens ha aconseguit no només que els seus murals omplin moltes parets de Sabadell, sinó que els seus grafitis també han obtingut un reconeixement a escala

europaea. A més a més, després d'haver estat vivint a Londres durant un llarg període, va decidir tornar a la seva ciutat natal i iniciar el projecte Impaktes Visuals, un espai situat a Sabadell que funciona paral·lelament com a botiga i galeria d'art urbà.

La proposta de reinterpretar L'Onze de setembre de 1714 com un encàrrec no és una cosa nova en l'obra del grafiter; el que sí que es desmarca respecte a la seva obra habitual és el fet de tractar un tema clarament polític. En aquesta ocasió, l'estil de Werens s'adapta a un aire més realista i deixa de banda els elements fantàstics que omplen els seus murals. La idea és senzilla: transportar el conflicte del 1714 al 2014 i fer-ho de la mateixa forma que ho va fer Estruch. En l'aspecte formal, les dues peces són idèntiques: les mateixes mides, igual nombre de personatges, els mateixos punts de fuga, etc. El que sí que canviarà serà la tècnica pictòrica —Werens utilitza els materials propis del grafit en lloc de pintura a l'oli— i els personatges protagonistes. Si Estruch volia fer un retrat històric, Werens planteja una crònica ficcionada del xoc de trens actual, en què les dues parts confrontades són les mateixes —Catalunya envers Espanya— malgrat que el context actual sigui totalment un altre. Però quin sentit té el fet de fer una relectura, formalment calcada, d'una peça passada? D'una banda permet comparar els dos esdeveniments, adonar-nos que, malgrat que molt sovint sembla que la història sempre s'hagi de repetir, en el fons no és cert, ja que malgrat que les formes poden ser les mateixes el fons és totalment un altre. Un fet diferencial entre les dues peces és que, mentre que Estruch vol explicar la història a través del seu quadre i al final el que fa és crear una història ficcionada, Werens en canvi crea una ficció a partir de personatges simbòlics actuals per tal de fer una crònica de la realitat. A més, Werens ho fa d'una forma anònima, ja que no agafa els noms que protagonitzen políticament el procés actual. En aquest sentit, el que no intenta Werens és alligonar-nos a partir del passat com fa Estruch, sinó presentar una situació, encara que no es desmarqui d'un punt de vista propi.

Un dels punts a favor de la reinterpretació de Werens és el fet que l'obra serà construïda en directe. Cada divendres de gener i febrer de 2014, els visitants podran veure com treballa Werens en directe. D'aquesta forma s'afegeix un punt performatiu que acostarà la peça al públic. D'altra banda, i per tal d'interaccionar amb les dues obres, un seguit de 300 adhesius, cadascun amb un dels anys compresos entre 1714 i 2014, connectaran les dues obres i els seus respectius espais. Finalment, també es disposaran un seguit de fotocòpies sobre acetat d'un dels esbossos de la peça de Werens per tal que l'espectador el pugui contraposar al quadre original d'Estruch, i d'aquesta forma comparar la composició de les dues obres.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Blai Marginedas

Blai Marginedas